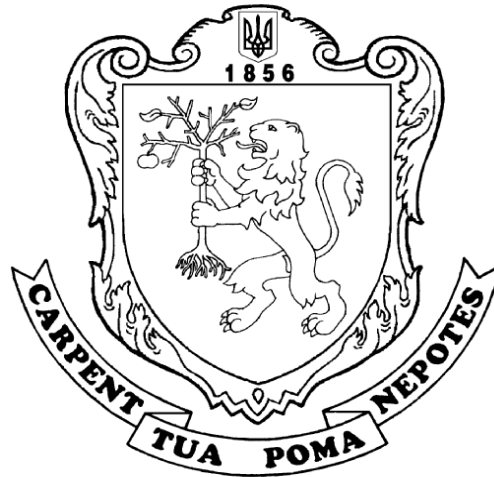

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ
КАФЕДРА ЕКОЛОГІЇ**

ЗВІТ

**про результати опитування студентів спеціальності
183 «Технології захисту навколишнього середовища» ОС «бакалавр»
щодо оцінювання якості освітнього процесу
за освітньо-професійною програмою
«Технології захисту навколишнього середовища»**

Дубляни 2020

ЗМІСТ

Вступ	3
Основна частина	4
1. Якість освіти за спеціальністю «Технології захисту навколишнього середовища»	4
2. Право вибору дисциплін за спеціальністю	5
3. Відповідність методів навчання (викладання) в університеті принципам академічної свободи та академічної доброчесності	6
4. Стан матеріально-технічної бази університету для досягнення необхідного рівня результатів навчання	7
5. Залучення до проведення аудиторних занять за спеціальністю стейкхолдерів	8
6. Додаткова підтримка підрозділів ЛНАУ у вирішенні питань (проблем) студента	9
7. Поєднання навчання і наукових досліджень за спеціальністю	10
8. Рівень організації та професіоналізму викладачів	11
9. Оцінювання результатів навчання викладачем	12
10. Реалізація студентоцентрованого підходу в освітньому процесі	13
11. Вагомість дисциплін у підготовці фахівців до майбутньої професійної діяльності	14
12. Використання форм подачі матеріалу, сучасних інформаційно-комунікаційних технологій	15
13. Задоволеність обраною спеціальністю та ЗВО	16
14. Висновки	17

ВСТУП

Регулярне планове оцінювання якості освітнього процесу студентами ЛНАУ та оприлюднення його результатів підвищують ефективність професійної підготовки здобувачів освіти.

Оцінка якості освітнього процесу у Львівському національному аграрному університеті, встановлення мотивацій та ціннісних орієнтувань здобувачів вищої освіти – такі завдання опитування студентів, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Технології захисту навколишнього середовища».

В опитуванні брало участь 28 студентів денної форми навчання (із загальної кількості 32 чол.), які навчаються за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища» було здійснено шляхом анонімного анкетування протягом 1 та 2 семестрів 2019-2020 н. р.

Анкетування стосувалося: 1) оцінювання студентами якісних показників подачі навчальних освітніх компонент викладачами згідно освітньої та навчальних програм; 2) виявлення показника задоволеності студентів освітніми послугами, що надаються в ЛНАУ, а також мотивування щодо обраної спеціальності; 3) права довільного вибору навчальних дисциплін.

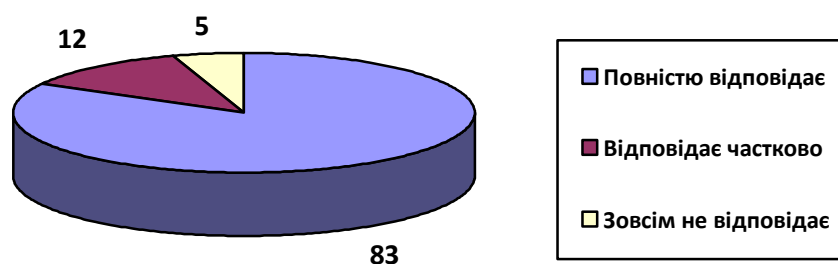
Дослідження якісних показників освіти у ЛНАУ анкетуванням студентів спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» проводилось двічі: у грудні 2019 р. та он-лайн в травні 2020 року. Результати опитування студентів було оголошено на засіданнях кафедри екології (протокол № 7 від 06.12.2019 р. та протокол № 14 від 28.05.2020 р.) та розміщено на сайті університету для аналізування та покращення показників якості навчання викладачами кафедри і університету.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Якість освіти за спеціальністю 183 «Технології захисту навколишнього середовища».

Комплекс характеристик освітнього процесу визначають якість освіти у вигляді послідовного ефективного формування компетентностей студента, його професійної свідомості. Результати опитування здобувачів вищої освіти відображають їх потреби, запити, мотивації і зацікавленості у навчанні. Це дозволяє швидко та вчасно виявляти та оперативно вирішувати проблеми освітнього процесу та інших сторін студентського життя у ЗВО, зокрема у навчально-виховній роботі.

За підрахунками, на запитання: «Чи відповідає вашим очікуванням якість освіти, яку отримуєте за своєю спеціальністю?» більшість опитаних, які навчаються за освітньою програмою «Технології захисту навколишнього середовища» повністю або частково задоволені (рис.1). Зокрема, відповіді «повністю відповідає» (3 бали) дали 83 % опитаних студентів, «відповідає частково» (не завжди – 2 бали) – 12 %, а 5 % дали відповідь «зовсім не відповідає» (1 бал).

Рис. 1. Результати анкетування студентів (запитання: «Чи відповідає вашим очікуванням якість освіти, яку отримуєте за своєю спеціальністю?», %)

2. Право вибору дисциплін за спеціальністю

Освітня програма та навчальний план визначив можливим вибір студентами з блоків дисциплін вільного вибору такі, що розкривають компетентності професійної підготовки фахівців зі спеціальності «Технології захисту навколишнього середовища» (рис. 2). Зокрема, серед вибіркових дисциплін студенти найбільшу перевагу надали дисциплінам «Агроєкологія» (86%); «Екологічна хімія» (76%), «Технології захисту лісових ресурсів» (83%); «Технології захисту земельних ресурсів» (82%), «Радіоекологія» (77%).

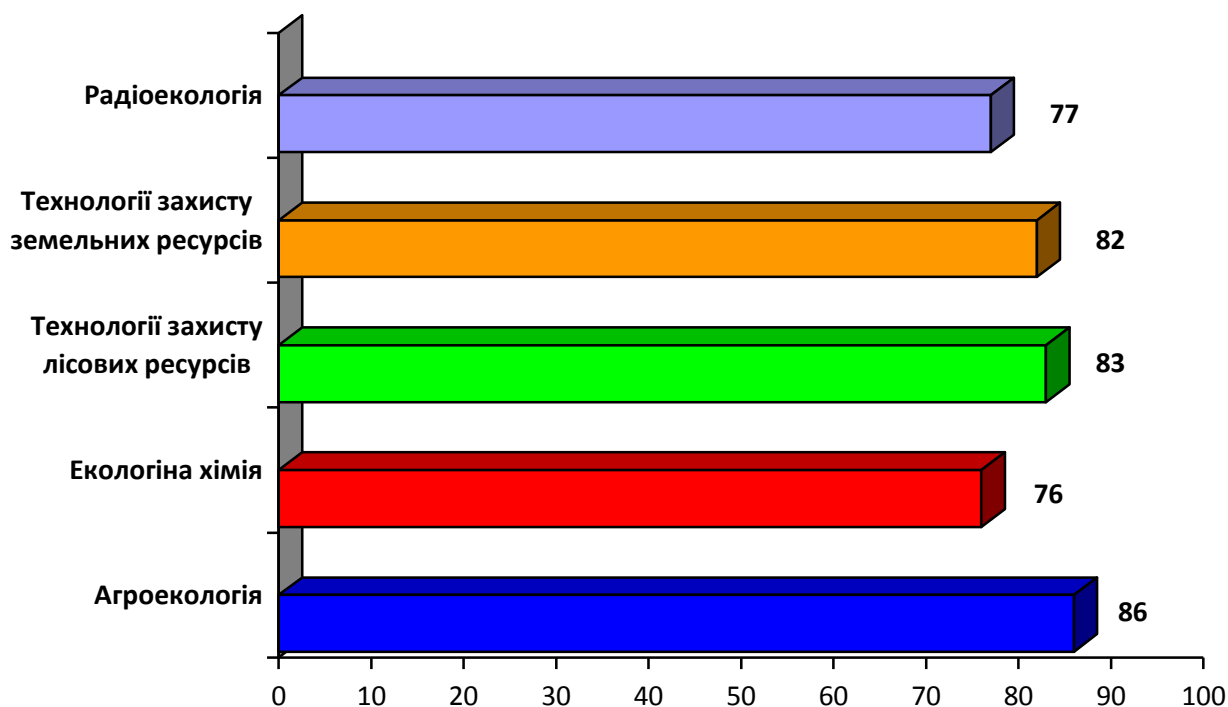

Рис. 2. Вибіркові дисципліни, яким надали перевагу студенти

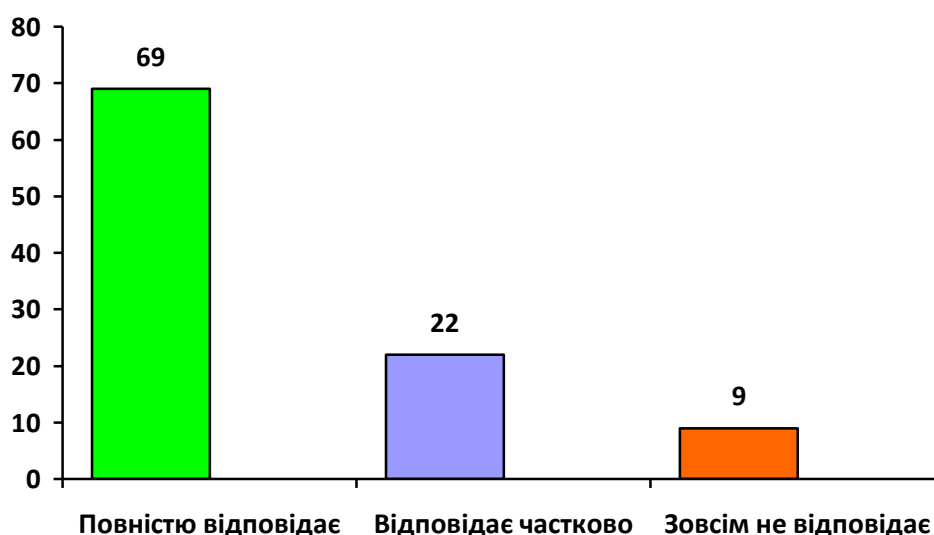
Результати анкетування студентів, які навчаються за освітньою програмою «Технології захисту навколишнього середовища», свідчать, що на запитання «Як реалізоване ваше право на вибір навчальних дисциплін?» 99 %

опитуваних дали схвальну відповідь (реалізоване). 1% респондентів відповіли: «частково (не завжди)» та «не визначилися».

Таким чином, практично всі студенти ЛНАУ мають право самостійного вибору дисциплін.

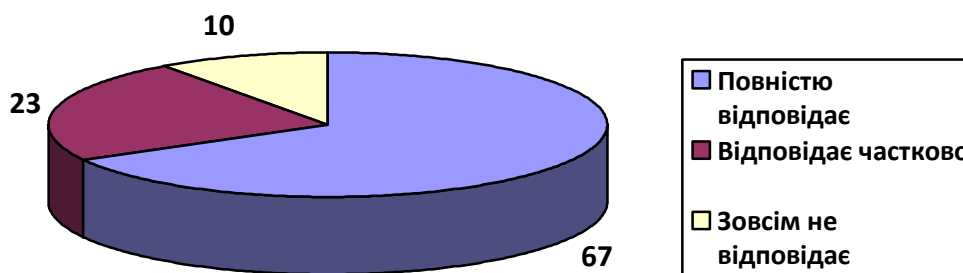
3. Відповідність методів навчання (викладання) в університеті принципам академічної свободи та академічної доброчесності

Висока якість освіти – запорука успіху в майбутньому. Дотримання принципів академічної свободи та академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу дозволяє створити відповідальне та чесне середовище в університеті. Результати анкетування студентів на запитання: «Чи відповідають методи навчання (викладання) в університеті принципам академічної свободи?» представлені на рис. 3. За даними анкетування 69 % опитаних студентів дали відповідь «повністю відповідає», 22 % – «частково відповідає» і 9 % – «зовсім не відповідає».

Рис. 3. Результати анкетування студентів на запитання: «Чи відповідають методи навчання (викладання) в університеті принципам академічної свободи?», %

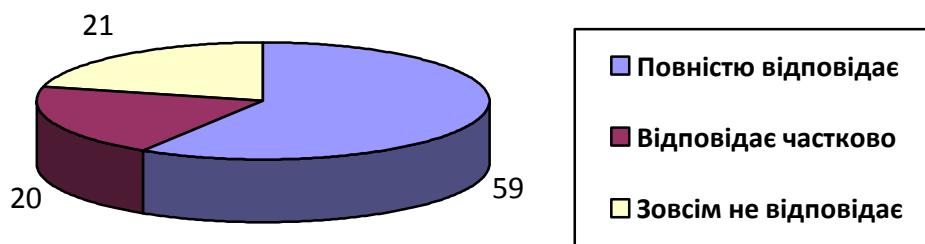
Результати анкетування студентів щодо питання: «Чи відповідають методи навчання (викладання) в університеті принципам академічної доброчесності?» представлені на рис. 4. «Повністю відповідає» відповіли 67 % респондентів, «частково відповідає» – 23 %, «зовсім не відповідає» – 10 %.

Рис. 4. Результати анкетування студентів (запитання: «Чи відповідають методи навчання (викладання) в університеті принципам академічної доброчесності?»), %

4. Стан матеріально-технічної бази університету для досягнення необхідного рівня результатів навчання

Одним з факторів, який забезпечує відповідну якість освіти – стан матеріально-технічної бази ЗВО. Досягнення необхідного рівня результатів навчання потребує відповідного рівня забезпечення матеріально-технічної бази, який відповідає вимогам сучасності. На запитання: «Наскільки, на вашу думку, інфраструктура та технічне обладнання університету задовольняють потреби для досягнення необхідного рівня результатів навчання за обраною спеціальністю?» тільки 59 % студентів дали відповідь «повністю відповідає» (рис.5.), 20 % – «частково відповідає», 21 % – «зовсім не відповідає».

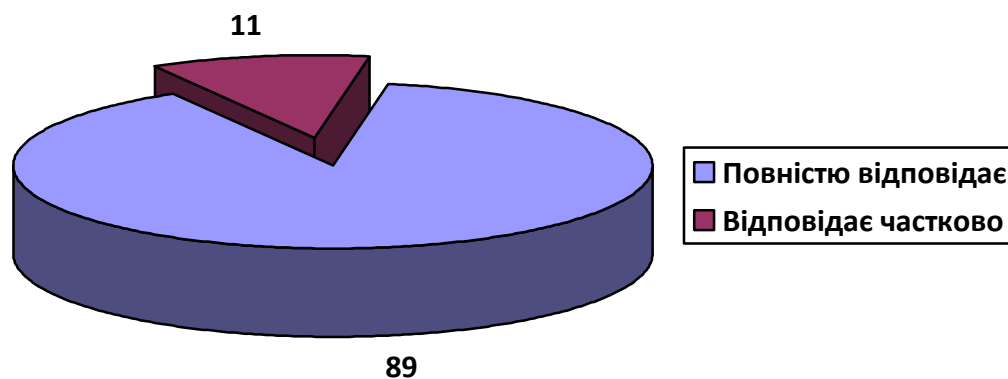

Рис. 5. Результати анкетування студентів (запитання: «Наскільки, на вашу думку, інфраструктура та технічне обладнання університету задовольняють потреби для досягнення необхідного рівня результатів навчання за обраною спеціальністю?», %)

5. Залучення стейкхолдерів до проведення аудиторних занять за спеціальністю

Залучення до освітнього процесу різних груп стейкхолдерів (випускників, роботодавців, практикуючих професіоналів) дозволяє значно покращити його якість. Читання лекцій, проведення практичних занять, виїзних занять на базі філій фахівцями даної галузі допомагає сформувати загальні та професійні компетентності, досягнути результатів навчання. Результати відповідей на запитання: «Чи існує практика залучення до проведення аудиторних занять за Вашою спеціальністю різних груп стейкхолдерів (випускників, роботодавців, практикуючих професіоналів) у різних галузях, зокрема у сільськогосподарському виробництві?» відображені на рис. 6. Зокрема, 89 % студентів дали стверджувальні відповіді (3 бали), тоді як 11 % відповіли «частково відповідає» (2 бали).

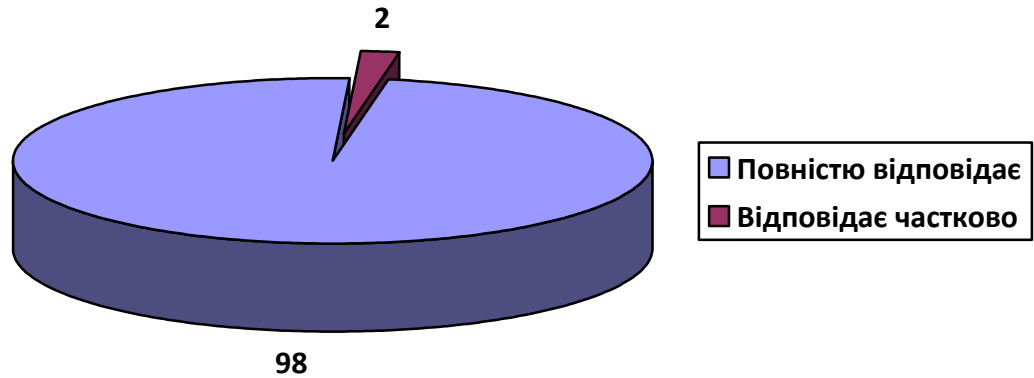

Рис. 6. Результати анкетування студентів (запитання: «Чи існує практика залучення до проведення аудиторних занять за Вашою спеціальністю різних груп стейкхолдерів (випускників, роботодавців, практикуючих професіоналів) у різних галузях, зокрема у сільськогосподарському виробництві?», %)

6. Додаткова підтримка підрозділів ЛНАУ у вирішенні питань (проблем) студента

Створення сприятливого мікроклімату для студента під час навчання – головне завдання всіх структурних підрозділів ЗВО. 98 % опитаних студентів на запитання «Чи маєте ви можливість звернутися до певних служб (службовців) університету за додатковою підтримкою, якщо виникне така потреба?» (рис. 7) дали позитивні відповіді (3 бали). 2 % опитаних респондентів – 2 бали («частково відповідає»). Відповідей «зовсім не відповідає» не було.

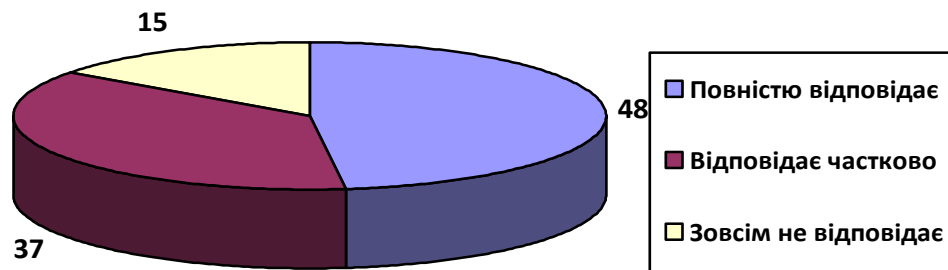

Рис. 7. Результати анкетування студентів (запитання: «Чи маєте ви можливість звернутися до певних служб (службовців) університету за додатковою підтримкою, якщо виникне така потреба?», %)

7. Поєднання навчання і наукових досліджень за спеціальністю

Професійний успіх майбутніх спеціалістів залежить від науково-практичних досліджень і навиків, успіхів у навчальному процесі.

Відповіді студентів на запитання: «Чи маєте ви можливість реалізувати поєднання навчання і наукових досліджень за своєю спеціальністю? Яким чином?» розділилися таким чином: 48% опитаних стверджують, що така можливість найбільше реалізована через виступи на конференціях, наукових семінарах, написання статей, тез конференцій, 37 % – відповідає частково (не завжди), а залишкові 15 % відповіли, що можливість зовсім не відповідає (не реалізовано). Результати анкетування представлено на рис. 8.

Рис. 8. Результати анкетування студентів (запитання: «Чи маєте ви можливість реалізувати поєднання навчання і наукових досліджень за своєю спеціальністю?», %)

8. Рівень організації та професіоналізму викладачів

В університеті сформовано україномовний простір та любов до рідної мови, оскільки 100% студентів стверджують, що викладачі ведуть заняття державною мовою (за виключенням іноземних мов).

Щодо рівня організації та професіоналізму викладачів студенти відповідали таким чином на приведені твердження:

8.1. «Викладач пунктуальний, завжди розпочинає та закінчує заняття вчасно (відповідно до розкладу)».

Для більшості дисциплін (94%) відповідь «повністю відповідає» дали 97 % опитаних студентів, а «відповідає частково» (не завжди) – 3 %.

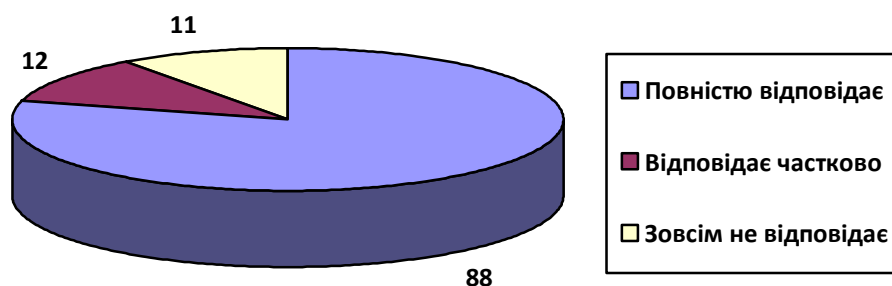
8.2. «Викладач володіє культурою мови, чіткістю дикції, темпом викладення матеріалу».

Відповіді студентів розділилися у розрізі різних дисциплін: для 96% дисциплін – відповідь «повністю відповідає», а для решти 4% дисциплін – вважають, що «зовсім не відповідає» або «відповідає частково».

8.3. «Матеріал на заняттях подається зрозуміло, доступно, логічно та послідовно».

88% респондентів відповіли, що «повністю відповідає» для 89% дисциплін, а для 11% дисциплін - «відповідає частково». Водночас, 12% опитаних вважають «відповідає частково» для 89% дисциплін, та для 11 % дисциплін відповіли «зовсім не відповідає» (рис. 9).

Виникає необхідність у доопрацюванні викладачів щодо викладення матеріалу певних дисциплін.

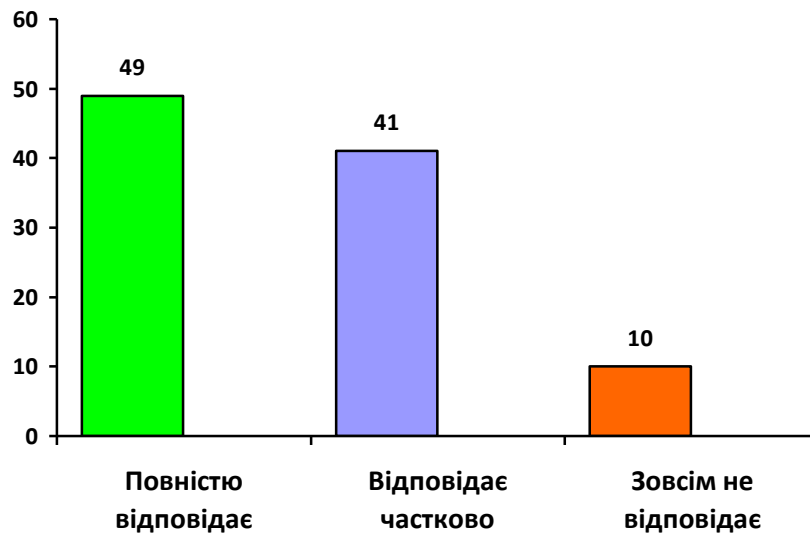

Рис. 9. Результати анкетування студентів (запитання: «Матеріал на заняттях подається зрозуміло, доступно, логічно та послідовно?», %)

9. Оцінювання результатів навчання викладачем

При аналізі твердження щодо «оцінювання результатів навчання викладачем є справедливим та об'єктивним» 49 % опитаних студентів дали відповідь «повністю відповідає», тоді як 41 % відповіли, що справедливе та об'єктивне оцінювання є лише частковим. Водночас, 10 % студентів відповіли, що така думка «зовсім не відповідає» дійсності (Рис. 10).

Очевидно, викладачам необхідно здійснювати певні кроки для покращення справедливості та об'єктивності оцінювання результатів навчання дисциплін.

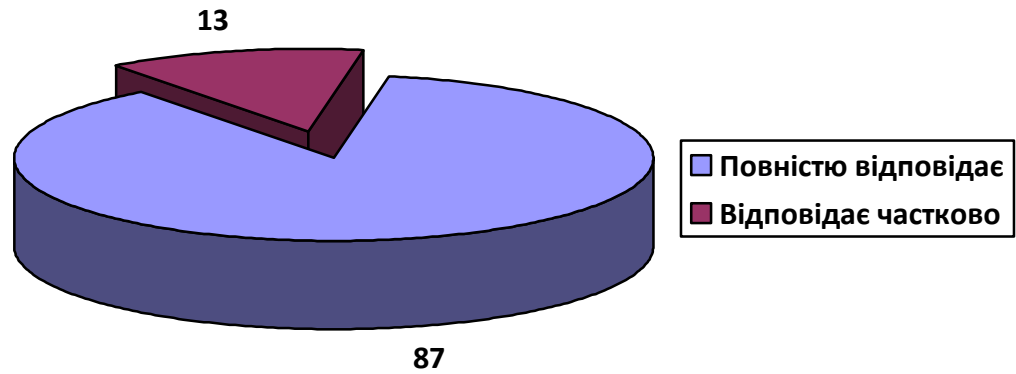

Рис. 10. Результати анкетування студентів (запитання: «Чи є оцінювання результатів навчання викладачем справедливим та об'єктивним?»), (%)

10. Реалізація студентоцентрованого підходу в освітньому процесі

Аналіз результатів відповідей на твердження «Якщо пройдений матеріал не зрозумілий мені, або комусь із інших студентів, викладач повторює матеріал, намагаючись викласти його зрозуміліше»: 24 % опитаних акцентували увагу на тому, що 12 % викладачів не повторюють матеріал, при цьому 13% студентів вважають, що у них не було потреби в повторюванні матеріалів для 76 % дисциплін. Тоді як 87% опитаних зазначають, що 89% викладачів завжди або частково повторюють матеріал, намагаючись викласти його зрозуміліше.

На твердження, чи «Викладач вчить гідно ставитися до інших людей, виявляє повагу до мене та до інших студентів» було дано наступні відповіді. 87% студентів вважають, що для 96% викладачів твердження відповідає повністю або частково. Однак, 13% опитаних стверджують, що це не відповідає твердженню для 4 % викладачів (рис. 11).

Рис. 11. Результати анкетування студентів (запитання: «Чи вчить викладач гідно ставитися до інших людей, виявляє повагу до мене та до інших студентів?», %)

11. Вагомість дисциплін у підготовці фахівців до майбутньої професійної діяльності

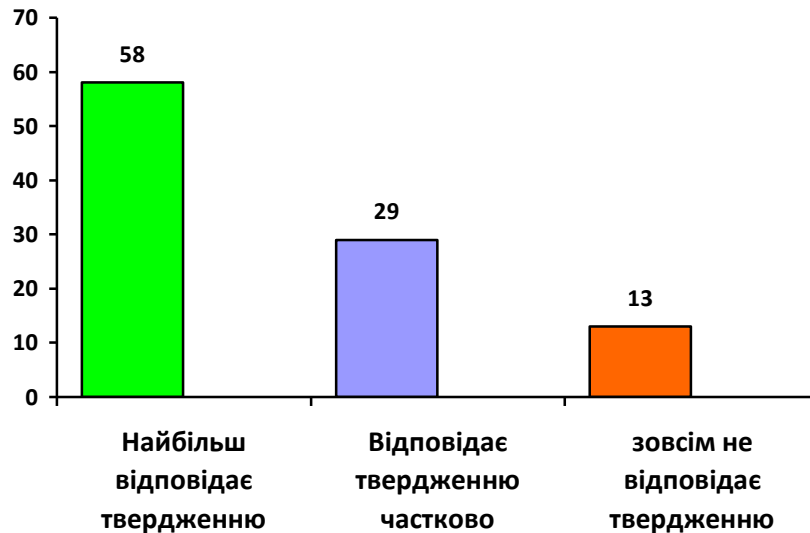
На запропоноване твердження: «Заняття з цієї дисципліни допоможуть мені у майбутній професійній діяльності» відповіді опитаних розділилися наступним чином. Серед усіх запропонованих дисциплін, що читалися студентам (як основних, так і вибірових), перевагу в оцінюванні (вищі бали 2 і 3 бали) було надано обов'язковим (42 %) та вибіровим дисциплінам (23%) циклу професійної підготовки. Обов'язкові (16%) та вибірові дисципліни (19%) циклу загальної підготовки студенти оцінили нижчою кількістю балів (1 і 2 бали із 3-х).

Відповідь на поставлене запитання: «Назвіть від однієї до трьох дисциплін, на заняттях з яких Ви отримали найбільше корисних знань для обраної спеціальності» містила перелік вибірових дисциплін загальної підготовки (21%), однак, у найбільшій мірі студентам імпонувало викладення матеріалу та обсяг одержаних знань із обов'язкових та вибірових дисциплін циклу професійної підготовки – 68%, і тільки 11 % обов'язкових дисциплін загальної підготовки студенти вважають необхідними для своєї спеціальності. Такі думки студентської молоді викликані реаліями

сьогодення, можливістю реалізувати себе в обраній галузі господарства, а також стараннями викладачів обраних курсів дисциплін.

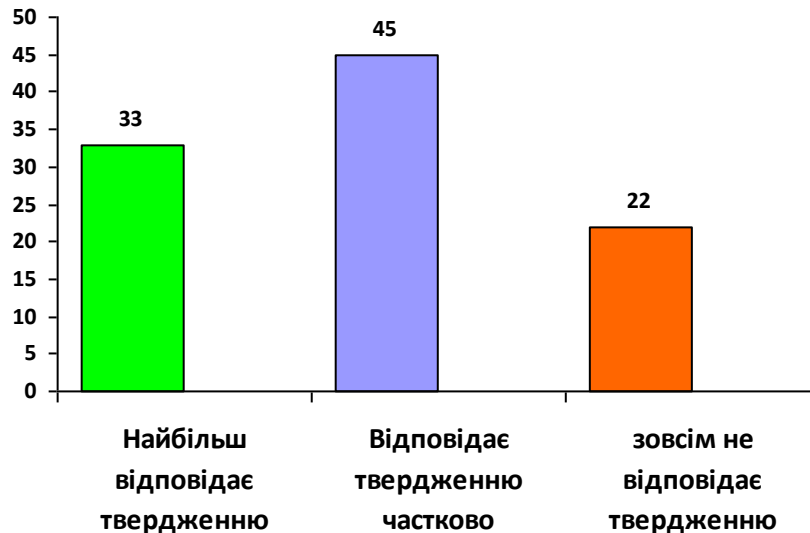
12. Використання форм подачі матеріалу, сучасних інформаційно-комунікаційних технологій

12.1. Відповіді студентів при оцінюванні: «Під час навчання викладач використовує різні цікаві форми подачі матеріалу, сучасні інформаційно-комунікаційні технології» розділилися: 13% – «зовсім не відповідає твердженню», 29% – «відповідає твердженню частково», а 58% викладачів – «найбільше відповідає твердженню» (рис. 12).

Рис. 12. Результати анкетування студентів (твердження: «Під час навчання викладач використовує різні цікаві форми подачі матеріалу, сучасні інформаційно-комунікаційні технології», %)

12.2. Студенти розділилися, відповідаючи на твердження: «Викладач розповідає не лише про свою дисципліну, але й багато цікавого, розширюючи кругозір студентів» наступним чином: 22% викладачів, що читають дисципліни для студентів – «зовсім не відповідає твердженню», 45% – «відповідає твердженню частково», а 33% дисциплін (викладачів) – «найбільше відповідає твердженню».

Рис. 13. Результати анкетування студентів (твердження: «Викладач розповідає не лише про свою дисципліну, але й багато цікавого, розширюючи кругозір студентів», %)

Для покращення якісних показників навчання викладачам слід постійно вдосконалювати свою професійну майстерність, зацікавити контингент студентів, застосовуючи у викладанні дисциплін нові різноманітні форми та методи подачі матеріалу, відводячи більшу частку на використання інформаційно-комунікаційних технологій.

13. Задоволеність обраною спеціальністю та ЗВО

Відповідаючи на запитання: «Наскільки Вам цікаво та корисно навчатися в закладі?» більшість опитаних студентів (83 %) дали відповідь, поставивши високі бали (від 8 до 10 – цікаво, навчаюся з великим задоволенням). Однак, 16% обрали посередню позицію (позначки від 5 до 7). 1% опитаних відповіли, що їм «не цікаво, планую покинути навчання» (позначка «1»).

Більшість студентів задоволені обраним вузом та спеціальністю. Однак, слід покращувати показники якості освітніх послуг, звертати більшу увагу на особистість студента, допомагати йому.

ВИСНОВКИ

Дослідженнями, представленими у звіті «Про результати опитування студентів спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» ОС «бакалавр» щодо оцінювання якості освітнього процесу за освітньо-професійною програмою «Технології захисту навколишнього середовища» виявлено ряд важливих позитивних та негативних характеристик стосовно якісних показників освіти.

Переважає більшість студентів даної спеціальності позитивно оцінили якість освітнього процесу за освітньо-професійною програмою «Технології захисту навколишнього середовища» в ЗВО, що свідчить про її відповідність очікуванням майбутніх фахівців. Однак, 1% студентів у певній мірі розчаровані своїм вибором в цілому.

Рівень професіоналізму викладачів, організація та проведення ними занять більшість опитаних респондентів оцінили високо та задовільно. Більшість студентів повністю або частково задоволені формами, методами навчання і викладання, професійною майстерністю більшості викладачів, а також їх відношенням, розумінням проблем студентської молоді. Для кращого засвоєння теоретичного матеріалу викладачі проводять лекції-диспути, семінари, круглі столи, студенти виконують лабораторні та розрахункові роботи, розв'язують задачі. Студенти залучаються до виконання та написання конкурсних наукових робіт. Вище згадані форми та методи навчання дозволяють сформувати загальні та професійні компетентності, досягти хороших програмних результатів навчання.

Студенти користуються правом вільного вибору окремих блоків вибіркових дисциплін, що також відповідає принципу студентоцентрованого підходу до навчання.

Опитані респонденти, в основному, задоволені рівнем проведення контрольних заходів оцінювання знань та способами їх оскарження. Однак, частина студентів вважає оцінювання результатів навчання окремих

дисциплін не повністю справедливим та об'єктивним, що вказує на потребу вдосконалення процедури оцінювання знань студентів.

Науково-практичні дослідження, набуті під час навчання, знання та навички є потужними факторами впливу на успіхи майбутніх спеціалістів у їх професійній діяльності. Саме тому необхідно покращити роботу зі студентами у цьому виді діяльності.

Позитивно більшість студентів оцінило залучення до освітнього процесу стейкхолдерів з числа випускників, роботодавців, практикуючих професіоналів, що дозволяє покращити його якість. Такі заняття викликають значний інтерес, дозволяють застосувати теоретичні знання на практиці, отримати доцільні поради. Однак, результати опитування виявили і деякі недоліки, на які вказали студенти. Окрім вагомості теоретичної підготовки, учасники освітнього процесу хотіли б більше удосконалити свої практичні навички. Значна частина респондентів висловили побажання щодо покращення матеріально-технічної бази ЗВО. В майбутньому слід активізувати цей вид діяльності, збільшуючи частку практичної складової у навчальному процесі.